

Druhý ročník projektu Odpovědná škola

Právě v těchto dnech se můžete přihlásit do druhého ročníku projektu Odpovědná škola. Tuto značku uděluje Asociace společenské odpovědnosti školám, které kromě klasického vzdělávání žáků vnímají kulturní, sociální a vzdělávací potřeby místa, ve kterém působí. Projekt Odpovědná škola je inovativní v tom, že učí školy komplexnímu pohledu na společenskou odpovědnost (CSR).

ING. LUCIE MÁDLOVÁ, PH.D.

Nenásilnou formou dětem a studentům ukazuje, co všechno mohou ovlivnit a co může pro druhé znamenat jejich zájem. Zapojením školám přináší možnost sdílení a výměny zkušeností, sebereflexe vlastního přínosu, získání prestižního ocenění, zvýšení významu a viditelnosti školy v komunitě.

Je velmi obtížné naučit se společensky odpovědnému chování a důslednému uplatňování jeho principů až v dospělosti, mnohem snazší je, stane-li se běžnou záležitostí už v dětství. Právě proto vznikl projekt Odpovědná škola, jehož cílem je zvýšit povědomí o společenské odpovědnosti u škol a příklady dobré praxe inspirovat ostatní. Iničiátoři projektu chtějí dosáhnout toho, aby se odpovědné chování stalo pro děti, studenty i rodiny naprosto přirozeným a automatickým jako základní počty.

I Ohlédnutí za prvním ročníkem

Společenská odpovědnost je tématem, které školám historicky vždycky náleželo: Byly centrem vzdělanosti, komunitního života, pan učitel a pan řídící pak respektovanými osobnostmi obcí a měst. Z této pozice školství později poněkud ustoupilo a nyní znovu usiluje o obnovu pozice v komunitách i celé společnosti.

Odpovědná škola má za sebou první rok svého fungování a v současné době je otevřena přihláškám do druhého cyklu 2015/16. Značka Odpovědná škola, kterou zapojené školy obdrží, zastřešuje **významné iniciativy v oblasti společenské odpovědnosti** a doporu-

čuje **principy v několika oblastech**, jako je ekologie, aktivity v místní komunitě, výživa a zdraví, přístup ke studentům a rodičům nebo zaměstnanecké podmínky. Zavedení těchto principů by nemělo být jednorázové, ale mělo by probíhat kontinuálně. Školám tak chce zapojením se do projektu ukázat, že společenská odpovědnost není prázdnou frází a ve vzdělávání hraje významnou roli pro budoucí chování celé společnosti.

„*Naše mateřská škola si zakládá na své pověsti a na výsledcích, které si děti i rodina z našeho působení odnášejí.*“

Podporujeme čas rodiny strávený s dětmi, zapojujeme se do nejrůznějších preventivních a ekologických projektů a pořádáme akce pro rodiče a děti – od výletů až po společně strávená kreativní a hravá odpoledne. Děti si v naší školce osvojují a upevňují odpovědnost za ochranu vlastní a druhých a také za ochranu a péči o životní prostředí naší planety. Od projektu očekáváme především celkovou osvětu a inspiraci pro náš tým, kterou budeme moci předávat našim dětem a jejich rodinám,“ uvádí Petra Langerová, ředitelka jedné ze zapojených mateřských škol z Prahy.

Děti ze školky se radovaly z vermikompostéru

Případová studie Pomáhám lesu – pomáhám sám sobě

Projekt žáků ZŠ a MŠ Vranovice

Žáci v rámci projektu poznávali lužní les a stali se samotnými tvůrci lesa, lesními hospodáři i ochránci přírody. Pod vedením lesního hospodáře vyčistili vybranou část lesa od odpadků, zmapovali ji a vysadili nové stromky původních druhů stromů. V založeném lese také vyznačili výukovou stezku (na téma těchto stromů) pro veřejnost i své spolužáky, kteří ji budou používat při výuce. Veřejnost tak může les využívat k relaxaci a činnost žáků je pro ni inspirací, jak i děti mohou aktivně měnit místo, kde žijí. Žáci místní školy pak mohou v lese trávit vyučovací hodiny.

Děti ze školky Josefinka a Vendelínek se radovaly z vermikompostéru

V průběhu roku uspořádala Odpovědná škola pro zapojené školy soutěž *Natoč video* o zajímavé ceny. Soutěže se mohly zúčastnit všechny školy, které v roce 2014 obdržely značku Odpovědná škola. Hodnotila se originalita zpracování, dosažené nebo plánované aktivity v rámci jednotlivých kritérií Odpovědné školy a způsob zapojení dětí do natáčení. Děti z vítězné mateřské školy Josefinka a Vendelínek se radovaly z vermikompostéru. Ve školce mohou nově zkoumat vyšlechtěné kalifornské žížaly, které jim pomáhají se zpracováním bioodpadu. Společně s vermikompostérem získala školka také zajímavé informace a návody, které všem pomohou s prvními kroky při kompostování.

Další příklady dobré praxe najdete na:

<http://www.odpovednaskola.cz/dobra-praxe>

I Základní principy Odpovědné školy

1. Ekologie

Posilujeme ekologicky šetrné fungování školy a zároveň prostřednictvím výuky rozvíjíme environmentálně odpovědné jednání žáků. Usilujeme o vytváření pozitivního vztahu žáků k přírodě a vytváříme příležitosti pro jejich kontakt s přírodou přímo ve výuce. Vedeme děti k porozumění a vlastnímu zkoumání životního prostředí. Společně s žáky usilujeme o šetrný provoz školy. Podílíme se na řešení místních reálných problémů a situací souvisejících s životním prostředím.

2. Aktivity v místní komunitě

Školu vnímáme jako komunitní centrum. Chceme rozvíjet školu, kde mají žáci příležitost zapojovat se do života

místní komunity a vytvářet si vztah k dané lokalitě. Považujeme školu za příležitost pro získávání zkušeností s občanskými aktivitami. Uvědomujeme si roli školy jako významného aktéra na lokální úrovni, který vytváří prostor pro spolupráci s různými subjekty, včetně místních podnikatelů. Žáci mají možnost uplatnit svůj potenciál a vyzkoušet si nové situace v rámci práce na různých projektech s praktickým dopadem.

3. Zaměstnanecké podmínky

Uvědomujeme si, že škola je příkladem nejen ve svých postojích, proto budujeme školu, která zaujímá nediskriminační postoj a vytváří přátelské prostředí na pracovišti pro své zaměstnance, má jasná interní pravidla pro jejich odměňování

a umožňuje jim další profesní a osobnostní rozvoj s možností vlastního ovlivňování. Usilujeme o to, aby byla škola otevřená sladování osobního a pracovního života zaměstnaných osob.

4. Přístup ke studentům, zapojení rodičů

Chceme být školou, která umožňuje všem žákům bez rozdílu navštěvovat běžné třídy. Usilujeme o to, aby na individualizovaném přístupu k žákům byla postavena nejen výuka, ale i celá organizace a filozofie školy. Naši učitelé se věnují zejména tomu, aby každý žák plně využíval a rozvíjel svůj potenciál a zároveň se naučil komunikovat a spolupracovat s ostatními. Odlišnost žáků vnímáme jako příležitost k rozvoji, nikoliv jako problém či přítěž.

5. Výživa a zdraví

Usilujeme o to, aby provozovatelé jídelen poskytovali chutnou, vyváženou a pestrou stravu s preferencí čerstvých, sezonních, lokálních a regionálních potravin a aby dbali na ekologicky šetrné fungování školních jídelen na každém provozním úseku – od nákupu až po odpad. Vedeme žáky k potěšení ze zdravého jídla a k zodpovědnosti vůči životnímu prostředí z pozice spotřebitele.

Odbornými garanty Odpovědné školy jsou **Sdružení TEREZA** (kritérium ekologie), **EDUin** (kritérium aktivity v místní komunitě, přístup ke studentům a zapojení rodičů), **WorklifeAgency** (zaměstnanecké podmínky), **Liga lidských práv** (přístup ke studentům a zapojení rodičů), **Slow Food Prague** – Jídelna snů (výživa a zdraví).

I Možnost inspirovat i být inspirován

Odpovědná škola organizuje pro zapojené školy tzv. inspirativní workshopy, které ve školním roce 2015/2016 plánujeme v regionech přímo ve školách. Školám současně nabízí možnost inspirovat i být inspirován. V rámci webu proto vytvořila prostor pro sdílení příkladů dobré praxe, které přinášejí jak odborní garanti Odpovědné školy, tak školy samotné. ■

Autorka je výkonnou ředitelkou Asociace společenské odpovědnosti